

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLĄZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

Redakcja i Administracja: Katowice, św. Stanisława 4
Telefon 1414 i 158 — P. K. O. Katowice 304540

ZA OGŁOSZENIA

placi się 20 gr za wiersz millim. Wiersz reklamowy 70 gr.
Na pierwszej stronie 80 groszy

Nr. 106

Katowice, poniedziałek 9-go maja 1932 r.

Rok 31

List pasterski Ks. Prymasa Polski.

(W streszczeniu.)

III.

Normalnym stosunkiem między Kościołem a państwem jest zgoda i współpraca. Niczem nie można uzasadnić poglądu, jakoby państwo nowoczesne nie mogło utrzymywać stosunków z Kościołem... Psuje się ten dobry stosunek, gdy państwo ogranicza swobodę Kościoła i utrudnia mu jego posłannictwo. Nigdy to korzyści państwu nie przysparza.

Może żaden inny naród nie umie tak jak my ocenić ogłomu dobrodziejstwa Bożego, jakim jest własne państwo. Przeżyliśmy przecież bezmiar klęski, utraty bytu politycznego. Państwo zatem, które nam Opatrzność Boża przywróciła, powinno nie tylko pobudzać nas do niewygasającej w narodzie wdzięczności względem Stwórcy, lecz być także przedmiotem uczuć, tak głębokich i tak szczerej troski, iż byśmy z nakazu sumienia i z potrzeby serca dbali o jego pomyślność, siłę i trwałość, ale nadewszystko o jego wysoką godność i etykę.

Na czoło zaś powinności obywatelskiej wysuwa się posłuszeństwo i szacunek, zasadzające się na prawie przyrodzonym, z którego władza państwowa bierze swój początek. **Katolik jest obowiązany zachowywać należyty stosunek do prawowitej władzy, bez względu na przyjętą w państwie formę rządu i bez względu na to, w czyim ręku spoczywa władza.** Wolno atoli i należy ubiegać się w drodze legalnej o rządy uczciwe i katolickie. Drugim nakazem katolickiej karności obywatelskiej jest posłuch dla sprawiedliwych praw i rozporządzeń państwowych. Ustawa czy rozporządzenie nie stają się etyczne i sprawiedliwe przez to tylko, że je uchwalają i wydają ciała ustawodawcze lub władze do tego powołane. Jeżeli bowiem nie mają na celu rzeczywistych potrzeb państwa i dobra ogólnego, jeżeli gwałcą przyrodzone prawa jednostek i rodzin, jeżeli wkraczają w prawa Kościoła, a nawet sprzeciwiają się prawu Bożemu, to mimo, że powstają w sposób prawem przewidziany, są nieetyczne i niesprawiedliwe. W tym względzie powinni członkowie rządów i ciał ustawodawczych pamiętać o przestrodze Pisma św.: „Biada tym, którzy ustanawiają prawa niesprawiedliwe...”

Katolik bez ciężkiej winy i bez zaparcia się swych przekonań katolickich nie może głosować z takimi ustawami, a nawet ma obowiązek z całą stanowczością podobne ustawy zwalczać. Od tego obowiązku nie uwalniają ani karności partyjna, ani żadne inne względy, czy następstwa, bo katolik może do grup politycznych należeć tylko z zastrzeżeniem, że ani przynależność, ani karności partyjna nie będą go zmuszały

Francja w żałobie po stracie swego prezydenta.

Paryż. W ostatnim naszym numerze donosiliśmy o zamachu rewolwerowym na prezydenta Francji Pawła Doumera, którego dokonał emigrant rosyjski Gurgułow, raniąc go śmiertelnie trzema kulami. Dnia nast. t. j. 7 bm. **prezydent francuski zmarł.**

Śmierć prezydenta Doumera nastąpiła o godzinie 4.40 nad ranem **wskutek krwotoku mózgowego.** Po śmierci przewieziono zwłoki prezydenta ze szpitala Baujon, gdzie

ranny pozostawał od chwili zamachu, do Pałacu Elizejskiego, dokąd udała się także wdowa z córkami. Przy wdowie pozostaje premier Tardieu.

Śmiertelnie ranny prezydent odzyskał w ciągu nocy dwukrotnie przytomność na 4 minuty. Ostatnie jego słowa przed śmiercią były: „Co się stało?” **Zgon poprzedziły straszliwe boleści, wobec czego zastosowano kilkakrotnie zastrzyki morfiny.**

Walny zjazd sokolów dzielnicy śląskiej.

W dniu 8 maja rb. odbył się w sali p. Swiatały w Katowicach - Załężu IX. walny zjazd rady dzielnicy śląskiej związku Tow. gimn. „Sokół” w Polsce. W zjeździe wzięli udział prezes „Sokolów” w Polsce hrabia Adam Zamoyski, przedstawiciele władz, zarządu, Z. O. K. Z., T. C. L., Harcerze, Związek Śląskich Kół Śpiewających, szereg bratnich organizacji oraz przedstawiciele prasy, delegaci poszczególnych gniazd sokolich i liczni goście.

Punktualnie o godz. 10.15 zjazd otworzył wiceprezes „Sokolów” śląskich b. senator Kowalczyk, witając przybyłych gości, poczem przystąpiono do wyboru przewodniczącego. W czasie zagajającego przemówienia uczestnicy zjazdu uczyli przez powstanie z miejsc pamięć trzech zmarłych sokolów.

Przewodniczącym zjazdu wybrano **hr. Zamoyskiego.** Przystąpiono dalej do przemówień oraz właściwych obrad. Jako pierwszy przemawiał hr. Zamoyski. W obszernym swem przemówieniu powiedział m. in., że między bohaterami, o których głośno było na polskiej ziemi i poza jej granicami nie brakło cichych ofiarników, stwierdzających, że mimo długowiekową niewolę, dłuższą niż okres utraty wolności całej Polski, umieli zachować w głębi swej piersi niezgasły żar miłości ojczyzny, a kopiąc

we wnętrzu ziemi skarby bezcenne, pielegnowali jeszcze w zaciszu swych serc gorące uczucie polskości. Tym cichym bohaterem kilofa — czołem! — czołem — całej ziemi śląskiej. Dalej mówca powiada: Nie zachwiałście się dotąd nigdy. Najdłużej od polskiej Macierzy oderwani, nie zatraciliście ducha — **pokaleczono wam język, ale nie dotarło to spalenie do serc, nie — osłabiło stałowych charakterów.** Służyliście zawsze Polsce, chowając w ukryciu zarzewie gorącej miłości wspólnej wielkiej ojczyźnie. Służyć Polsce w dniach jej chwwały i bijącej w oczy potęgi umieją wszyscy, gdy jednak nadchodzi chwila próby — wówczas zostaje garstka. Do tej garstki należycie Wy — sokoli tej ziemi. Im większe było niebezpieczeństwo tem bardziej garnęliście się pod wasz sztandar. Słowami „Twierdzą nam będzie każdy próg” zakończył swe przemówienie, które zabrani przyjęli burzą niemilkających oklasków. W imieniu p. wojewody oraz starosty przemawiał **dr. Gawlas** w imieniu magistratu radca Maciejczyk, T. C. L. Rudnicki, Z. O. K. Z. Gajkiewicz, Śl. Kół Śpiew. dyr. Głowacki, Harcerzy Jordanówna, Sokolów w Czechosłowacji prof. Zielińska Orłowy. Nadeszły również listy z życzeniami od ks. biskupa Adamskiego i marszałka sejmiku Wolnego.

do czynów przeciwnych sumieniu katolickiemu. Za katolicki stosunek do zagadnień życia zbiorowego powinien polityk katolicki być zawsze gotów ponieść z godnością wszelką odpowiedzialność. Tej stanowczej postawy oczekuje od katolików w polityce Kościół, wymaga dobro i honor kraju, bo za czyją sprawą, jeżeli nie przez katolików, zapanuje duch Chrystusowy w polityce Polskiej katolickiej?...

To samo dotyczy się wszelkich rozporządzeń i rozkazów skądkolwiek pochodzą. Jeżeli nakazują zło, należy się od ich pełnienia bezwarunkowo uchylać zgodnie z oświadczeniem św. Piotra Apostoła: „więcej trzeba słuchać Boga, aniżeli ludzi”. Katolik nie powinien pod żadnym warunkiem być narzędziem grzechu i krzywdy...”

Kościół nie uprawia polityki, bo nie jest to jego zadaniem. Ale Kościół nie zakazuje katolikom udziału w polityce, owszem zachęca ich i wzywa do czynnego udziału w życiu państwowym. Wszak nie jest do pomyślenia, aby, zwłaszcza w krajach katolickich, życie

publiczne miało się stać wyłączną lub niemal wyłączną dziedziną kół liberalnych i wolnomyślnych i aby ta mniejszość miała stale rządzić katolikami w duchu im obcym i przeciwnym ich najgłębszym przekonaniom. Stanowczo powinien atoli katolik odmówić udziału w życiu politycznym i ustąpić ze stanowiska publicznego, gdyby jego współpraca równała się przyzwoleniu na czyny wyraźnie nieetyczne.

Powinien zatem katolik wstępować w życie publiczne świadom swego katolickiej za nie odpowiedzialności, czyli z dojrzałym sądem o wielkich zagadnieniach państwowych a zarazem z katolickim poglądem na ich stronę moralną...

Idealem obywateli katolików i działaczy politycznych powinno być dalej uzdrowienie życia politycznego z przywar, które je doprowadziły do opłakanego zdziczenia. **Klęską dzisiejszego życia publicznego jest nienawiść, która dzieli obywateli państwa na nieprzejednane obozy, postępuje z przeciwnikami politycznymi jak z ludźmi złej woli, ponieważ ich bez względu na godność**

Ogólne sprawozdanie z działalności dzielnic oraz krótki pogląd działalności sokolstwa na Śląsku wygłosił p. Koźlik. Z sprawozdania tego wynika, że sokolstwo śląskie podzielone jest na 10 okręgów i składa się z 103 gniazd, w których zrzeszonych jest 7400 sokolic i sokolów oraz 3500 młodych orlątek. Z powodu kryzysu gospodarczego musiano odstąpić od projektu urzędzenia w roku bież. w Katowicach wielkiego 2-dniowego zlotu z okazji 10-letniej rocznicy wkroczenia na Śląsk wojska polskiego. Projekt wspomnianego zlotu musiano ograniczyć do skromnych rozmiarów i ma on się odbyć 19 czerwca w Krywałdzie.

Następnie przystąpiono do wyboru komisji matki, która miała za zadanie ustalić skład nowego zarządu, zarządzając równocześnie godzinne przerwy, po której ogłoszono kandydatury. Do nowego zarządu wchodzi: prezes b. senator Kowalczyk, l. wiceprezesem wybrano prezydenta miasta Król. Huty dr. Spaltensteina, na II. wiceprezesa wybrano p. Koźlika, sekretarzem Wójcika, skarbnikiem dr. Gawlasa. Na członków przewodnictwa dzielnicy wybrano: Kazimierz Spaltensteinową, Zygmunta Wójcika, dr. Eugenjusza Gawlasa, Jana Brzeskota i Karola Koźlika. Wybrani zostali na 3 lata. Do komisji rewizyjnej weszli: dr. Wróblewski, Tytus Chrzastowski i Jan Cichy. Sąd honorowy tworzą pp.: generalny dyr. Aleksander Ciszewski, b. senator Jan Kowalczyk, dr. Pappee wiceprezes sądu okręgowego, dr. Potyka dyr. Spółki Brackiej, dr. Zechenter adwokat i dr. Śląski. Delegatami do zarządu związku w Warszawie wybrano: dh. Kowalczyka, Koźlika i Wójcika. Wybory odbyły się drogą tajnego głosowania.

Po załatwieniu szeregu spraw o charakterze formalnym nowo wybrany prezes swoim krótkim przemówieniem zachęcał delegatów do współpracy, dziękując jednocześnie za liczny udział. Na tem zjazd zakończono. (I)

człowieczą i narodową, znieślawia i ubija moralnie.

W końcu J. Em. Ks. Prymas wskazuje na wzniosłość chrześcijańskiej filozofii państwowej, szczytnej pod względem moralnym, korzystnej dla państwa i zgodnej z istotą człowieka. Tymczasem moc wroga sprawia, że ludy w tej dziedzinie odwracają się od prawdy, z buntem w duszy wycofują się z życia państwowego. Któż, jeśli nie szatan, przemazał myśl Bożą, przysłonił prawdę, ośmieszył etykę, rozwichrzył sumienie ludów, wniósł rozterkę w organizm państwa, wiedzie ku katastrofom? Kto tego szatana od Polski odzegna? Polityka polska taka będzie, jaki będzie nasz pogląd na państwo, jaka będzie nasza etyka życia publicznego wśród ogólnego przesilenia państwowości i kryzysu sumienia publicznego. **Polska winna być wzorem chrześcijańskiego państwa, godną częścią powszechnego królestwa Chrystusowego pod opiekuńczym płaszczem Najśw. Marii Panny, Królowej Korony Polskiej i za wstawiennictwem naszych świętych Patronów.**

Związek Młodzieży Polskiej może być dumny ze swego dorobku.

Obrady delegowanych.

Katowice. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej (S. M. P.) przeżywało wczoraj jedną z niecodziennych uroczystości w swym życiu organizacyjnym. Złożył się na to zlot do Panewnika delegatów stowarzyszeń z całego województwa, połączony z dorocznymi walnymi obradami, zaszczyconymi obecnością J. E. ks. biskupa Adamskiego. Jakkolwiek przedwstępne narady rozpoczęły się już w sobotę, to jednak dzień wczorajszy przeznaczony był na właściwą uroczystość. Rozpoczęły ją obrady delegowanych od godz. 7—9, a dalej

defilada

karnych oddziałów S. M. P. przed swym protektorem J. E. ks. biskupem i starszyzną związkową.

Wśród mnogiego tłumu publiczności, zebranej w gęstych szpalerach przemazszerowały dziarsko przed swym dostojnym protektorem dziarskie zastępy S. M. P., prowadzone przez p. Karugę. Pięknie uwydatniał się oddział cieszyński, na czele którego kroczyli dwaj młodzieńcy w barwnych strojach góralskich. Mimo, że Cieszymiacy drogę do Panewnika przebyli pieszo — trzymali się jednak mocno i nie znać było po nich zmęczenia.

Defilada odbywała się wśród dźwięków orkiestry S. M. P. przed murami klasztoru i przedstawiała się naprawdę imponująco. 2500 zgóry uczestników pochodu złożyło swój

hołd Arcypasterzowi

i przeszło 50 sztandarów pochyliło się przed jego Osobą. Liczne aparaty fotograficzne utrwały na kliszach ten podniosły i wzruszający moment.

Po defiladzie wszyscy ruszyli przed grotę z ołtarzem N. M. Panny. Na tle urwistej szarej skały i zieleni drzew barwił się w promieniach złotego słońca tęcza kolorów las sztanadrów. W stalach z boku ołtarza zajął miejsce J. E. Książ Biskup w otoczeniu wyższego duchowieństwa, poczem Ojciec Bonawentura rozpoczął

kazanie;

w pięknych i natchnionych słowach zagrzewał młodzież do wytrwania na obranej drodze oraz przeciwstawienia się wszystkimi siłami złu, jakie w obecnej dobie panoszy się i sieje spustoszenia wśród społeczeństwa. Młodzież to jest krynica, w której odrodzi się naród. Wezwaniem do modłów na intencję dostojnego Soplezanta J. E. Ks. Biskupa oraz związku młodzieży polskiej zakończył zlotousty kaznodzieja swe przemówienie.

Rozpoczęła się

bezkrwawa ofiara

na ołtarzu, celebrowana przez ks. Kominka w asyście dwóch księży. Z pierśsi tysięcznej rzeszy młodzieży i wiernych uniósł się ku błękitowi nieba potężny hymn

„My chcemy Boga“...

Po skończonej zaś Mszy św. te same masy ludu wzniosły ku stropom niebieskim narodowy hymn: „Boże coś Polskę...“

O godz. 1.30 olbrzymia sala p. Jeżeli wypełniła się po brzegi delegatami, z których wielka ilość z konieczności musiała pozostać poza salą obrad. Nie mogła ich pomieścić. Lokal sam przystrojono pięknie

girlandami z zieleni i barwnymi festonami.

Na podwyższeniu za stołem zajął miejsce zarząd i prezydium zjazdu. Na sali i za stołem przydzielonym widzimy szereg wybitnych osobistości z pośród duchowieństwa i społeczeństwa. M. in. zauważyliśmy ks. prałata Puchera, ks. dr. redaktora Siemienika, ks. Kominka, wizytatora Wysockiego, reprezentującego pana wojewodę, prezydenta Spaltensteina, wiceprezydenta Skudlarza, burmistrza i gościa Koję, burmistrza Nowaka, dyr. Grządziela, radcę Grzesia, prof. Rękosiewicza, p. Jordanównę i w. w. in.

Uroczystego zagajenia obrad dokonał ksiądz prezes rady związkowej, witając zastępcę wojewody przedstawicieli władz organizacji i wszystkich zebranych, życząc od siebie pomyślnych obrad. Przeprowadzono następnie wybór prezydium zjazdu z p. prezydentem Spaltensteinem na czele, który już jako marszałek zjazdu zabrał głos, by stwierdzić, że S. M. P. w swych wniósłych celach i zadaniach na swym sztandarze wypisało hasło: „Bóg i Ojczyzna“. Wyraża nadto swą radość, że szeregi SMP. w ostatnim czasie poważnie rozrosły się, tak, że posiadają one znaczenie już nie tylko dla Śląska ale i Polski.

W tym momencie na salę wchodzi ks. biskup; zjawienie się J. E. wśród zebranych wywołało

żywiolową manifestację

ich na cześć Dostojnego Gościa. Okrzykom „niech żyje!“ nie było końca i zdało się, że ściany pod naporem entuzjazmu zostaną rozsądzone.

Przemówienie J. E. Ks. Biskupa.

Wzruszony dowodem tak szczerego przywiązania Ks. Biskup w serdecznych słowach podziękował zebranych za gorącą owację, poczem w krótkim, lecz

głębokim przemówieniu scharakteryzował Arcypasterz zadania, ku jakim S. M. P. jest powołane. Cieszy się, że szeregi stowarzyszenia są pokaźne i dobre, przyczem wierzy, że tak, jak zewnętrznie są one dobre, również takimi są i wewnętrznie. Dziękując za życzenia i modły, jakie druhowie zanosili na intencję księdza biskupa, uważa fakt ten za duchową więź, która zawsze powinna istnieć między biskupem a szeregi S. M. P., któremu nie wolno zapomnieć, że dźwigając wysoko sztandar miłości Ojczyzny winien on być oparty o Krzyż i Kościół katolicki. Do spełnienia wielkich zadań musimy przygotować się za młodu. Dążeniem naszym jest wytworzenie tężyzny ducha, który zawsze panować ma nad ciałem. Członkowie S. M. P. muszą wiedzieć, czego chcą i czynić to, co im sumienie nakazuje. Przeciwno naszemu światopoglądowi występują wrogie żywioły, które postawiły sobie za cel niszczyć to, co my budujemy, osłabiać to, co my uważamy za zdrowe. My, Polacy-katolicy mamy bardzo wielką rolę do spełnienia w świecie, a spełnimy ją wówczas, jeżeli wszystkie nasze prace, całe życie rodzinne i miłość dla ojczyzny opierać będziemy na niewzruszonej i niezłomnej zasadzie katolickiej. Jesteśmy ludźmi i słabość ludzka w nas się nieraz odzywa lecz wielka jest różnica między człowiekiem, który zbłądził ale wie, dokąd zdąży, a pomiędzy tym, który sam nie wie, dokąd iść ma i pozwala targać rządzić i unosić przez słabość ludzką.

Wy, którzy się tutaj kształcicie, pojmujecie siebie jako ogniska drobne, w których umacniacie charaktery i kształcicie dusze, aby zarażać innych tem co jest dobre. Nie dziwcie się, że ludzie tak zwani katolicy nie pojmują waszej pracy i nie znają naszych przekonań i dróg. Próbuja oni naśmiewać się z nich, a to dlatego, że ich nie rozumieją. Tem się nie należy zrażać, lecz trzeba iść wytrwale naprzód i nieść wysoko sztandar, musimy być ludźmi siły i dobra, na których Kościół i Ojczyzna będą mogły się opierać. Cieszę się, że szeregi wasze wzmacniają się. Łączcie się i gromadźcie dokoła siebie innych, gdyż przez to lepsza przyszłość się zarysuje dla kościoła, ojczyzny i dla całego życia rodzinnego społecznego i narodowego. W zakończeniu przemówienia J. E. ks. Biskupa zerwała się ponownie burza oklasków i owacyj na cześć dostojnego Mówcy.

Z kolei w imieniu p. Wojewody i własnym wygłosił piękne i z wdzięcznością przez zebranych przyjęte przemówienie, wizytator p. Wysocki. Dalej zabierali jeszcze głos, witając i życząc

pomyślnych obrad p. p. wiceprezydent Skudlarz imieniem miasta Katowic, p. Jordanówna, przedstawicielka harcerstwa, ks. Cichy z ramienia niemieckiej młodzieży katolickiej, nauczyciel Gomula w imieniu nauczycielstwa; polskokatolicką młodzież Śląska Opolskiego reprezentował p. Kawik.

Ze sprawozdań kierowników poszczególnych działów, jak oświatowego, przy sposobieniu rolniczego, szachowego wychowania fizycznego i wychowania religijnego (zelatorskiego) dało się widzieć stały rozwój i postęp S. M. P. w wszystkich niemal dziedzinach działalności związku.

Wniosek komisji rewizyjnej o udzielenie absolutorjum zarządowi zebrani delegaci jednogłośnie uchwalili.

Interesujący i wysłuchany z dużym zaciekawieniem referat p. t. „Rola S. M. P. w dobie obecnej“ wygłosił dyr. p. Grządziel.

Z wyborów do nowych władz rady związkowej wyszli:

ks. prałat Pucher, ks. prał. Szwałoch, ks. prał. Grim, ks. prof. Adamczyk, ks. prof. Bednorz, ks. red. Siemiennik, ks. prob. Tomala, O. Drobný, ks. prof. Pawlak, ks. dr. Kominek, ks. radca Sznalke, ks. Dobrowolski, oraz pp.: prezydent m. Spaltenstein, wiceprez. m. Skudlarz, burmistrz Koj, dyrektor Grządziel, radca Grześ, prof. Rękosiewicz, Korus, naucz. Karuga, dyr. Panieński, Waletko, Polednia, dr. Płuciński, dyr. Barakoński, Martinek, dr. Urbanczyk, Śruba, asesor Wallis, insp. Ranszek.

W obozie.

Po przerwie obiadowej w godzinach popołudniowych J. E. ks. biskup Adamski w towarzystwie władz związkowych i gości zwiedził obóz druhow, położony w niezwykłym malowniczym położeniu wśród lasów na Zadolu. W urządzienie obozowiska — przyznać trzeba — druhowie włożyli dużo inicjatywy, pomysłowości i energii. Poszczególne namioty przedstawiały naprawdę godne podziwu przykłady przygotowania i zaopatrzenia obozowej druhow. Ks. biskup zwiedzając obóz nie pominął żadnego namiotu, przy każdym odbierał raporty od kierowników poszczególnych stowarzyszeń i okazywał wielkie zainteresowanie urzędzeniu obozu. Wszędzie witalny był serdeczną owacją, w bezpośrednich rozmowach z druhami zdobywał sobie swym osobistym czarem serca całego obozu. Dużo radości i wesela sprawiła drużyna S. M. P. z Zawadzian, którą wystąpiła ucharakteryzowana na dzikich Indian.

Chwile w obozie spędzone miały szybko i trzeba było wracać. Gromkie „niech żyje“, „Gotów“ i „Cześć“ oraz tony własnej orkiestry żegnały odjeżdżającego ks. biskupa do Katowic. Echo zaś leśne daleko niesło wieść radosnych przeżyć dziarskich druhow S. M. P., którzy udanymi popisami i występami po odjeździe J. Ekscelencji swą piękną i podniosłą doroczną uroczystość.

Książę i żebrak

POWIEŚĆ.

68)

(Ciąg dalszy.)

Szedł zadumany dalej, zastanawiając się, co robić. Nie zważał, gdzie się udaje, w którą idzie stronę. Znużenie, senność, głód, wyczerpywały ostatecznie jego siły fizyczne i umysłowe. Spozstrzegł się wreszcie, że wyszedł z miasta właściwego i że wieczór zapada. Znajdował się blisko rzeki, pomiędzy pięknymi mieszkaniami wiejskim; tu nikogo nie znajdzie, ktoby kupił jego stare suknie.

Na szczęście przynajmniej nie było zimno; usiadł na chwilę, by wypocząć pod jednym z parkanów i rozmyślał. Powoli zmęczenie wzięło nad nim górę. Słyszał jeszcze daleki odgłos strzałów.

— Król jest ukoronowany! — rzekł do siebie, potem zasnął. Od trzydziestu godzin nie spał wcale i nie spoczął. To też, gdy usnął, obudził się dopiero późno nazajutrz.

Zdrętwiały i zgłodzony, wstał, umył się w rzece, napił się trochę wody i poszedł drogą, wiodącą do Westminsteru. Idąc, lajał sam siebie, że tyle czasu stracił. Głód poddał mu nowe zamiary. Postanowił odszukać najpierw sir Humphreya Marlowa i u niego trochę pieniędzy pożyczyc. Gdyby mu się to udało, będzie w stanie dalej szukać utraczonego.

Koło jedenastej godziny zbliżył się do pałacu, a chociaż dużo ludzi bogato przybranych szło tą samą drogą, on zwracał na siebie uwagę charakterystyczną postawą i twarzą. Sam przyglądał się pilnie różnym obliczom, chcąc wynaleźć kogoś, aby zaniósł od niego wiadomość Humphreyowi; że bowiem jego samego, w obecnym odzieniu, nie wpuszczą do pałacu, to nie podpadało wątpliwości.

Nadszedł teraz właśnie znany nam niegdyś „chłopiec od bicia“ księcia Walli; obrócił się i popatrzał uważnie na Milesa Hendona, mówiąc do siebie:

— Jeżeli to nie jest ten włóczęga, za

którym Jego Królewska Mość niebo i ziemię porusza, to chyba jestem osłem, — wprawdzie już tak mnie i dawniej nazwano. To pewna, że cała powierzchowność tego człowieka zgadza się z opisem króla, jak dwie krople wody. Byłoby cudem, gdyby Bóg dwie takie postacie stworzył; a cuda rzadko się zdarzają. Gdybym tylko mógł znaleźć jakiś powód przemówienia do niego.

Trud w wyszukaniu takowego był mu oszczędzony. Prawdopodobnie Miles Hendon uczuł magnetyczny wpływ długo na siebie zwróconych oczu, obejrzał się, przybliżył do młodego chłopca i zapytał:

— Wychodzisz pan z pałacu, należysz do dworu?

— Tak, panie.

— Czy znasz Humphreya Marlowa?

Chłopiec stanął zdziwiony. Na Boga, on się pyta o mego zmarłego ojca! — pomyślał, a potem dodał głośno:

— Tak, panie, znam go bardzo dobrze.

— To wybornie: czy jest on u siebie?

— Zapewne — była odpowiedź. — W grobie — dodał pytany w cichości.

— Czy mógłbym prosić pana, byś go w imieniu mojem zapytał, czy nie pomówiłby ze mną parę słów na osobności?

— Bardzo chętnie podejmę się polecenia, szlachetny panie.

— Chciej mu więc powiedziec, że Miles Hendon, syn sir Richarda, jest tutaj. Będę ci za to, młodzieńcze, bardzo obowiązany.

Chłopiec słuchał trochę zawieszony.

— Tak go król nie nazwał — mówił w duszy — ale co mi to szkodzi? Pewno obadwaj są bracia bliźniacy i ten mógłby powiedziec królowi gdzie jest drugi obdartus. — Do Milesa zaś rzekł: — Proszę pana chwilę tu poczekać, wrócę zaraz.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Poniedziałek 9 maja

Św. Grzegorza najańskiego (bisk., dr. Kościola. Św. Gerontjusza, biskupa z Cerwji.

Kalendarz słowiański: Bożerad bł. Jutro wtorek, 10 maja: Św. Antoniego, bisk. wyznawcy.

Wschód Zachód

Słońca o godz. 4,07; o godz. 19,14. Księżyc o godz. 5,43; o godz. 23,41.

Z historii śląskiej.

9 maja. 1859. Umarł ks. Uherek, proboszcz przy kościele św. Barbary w Król. Hucie. — 1869. Pierwszy parowóz przyjechał do Bytomia, na budującej się linii kolejowej Wrocław — Kluczborek — Mysłowice. — 1926. Umarł po trzechmiesięcznych cierpieniach dzielny rodak i działacz społeczny Wojciech Raszek z Polskiejwsi w Gliwickiem.

W roku: 1722. Bytomianie wręczyli cesarzowi Karolowi VI, dwadzieścia cztery zażaleń na żydów, obdzierający biednego ludu. — 1722. Proboszczem parafji radzionkowskiej był ks. Michał Janowski. Po jego śmierci (r. 1736) warkowała posada proboszcza. Zawiadawał parafią ks. Tomasz Kuczewicz, proboszcz ze St. Rept. — 1723—1724. W tym czasie wybudowano kaplicę św. Barbary, przy kościele w Tarn. Górach i założone zostało bractwo św. Barbary, przez ks. Ziebrońskiego. Odpusty dla członków bractwa zostały nadane później. — 1723. Gmina grzybowicka nie miała do tego roku, żadnej pieczęci. 1723. Folwark w Bienkowicach posiadał dwa ogrody, dwa młyny, palarnie, browar i wielki obszar lasu. Wioska składała się z 48 gospodarzy, 6 ogrodników, 69 chałupników. — 1723. Do tego roku pozostały Lubowice w rękach rodziny Lichnowskich. Ostatni właściciel tej linii, Jarosław, sprzedał całe dobro za 10 500 talarów Antoniemu Ferdynandowi Harasowskiemu, panu na Huczynie. — 1725. Parafia lubowicka liczyła 1250 katolików i 1 protestanta.

Władze wobec zalewu pornografii.

Dowiadujemy się, że niesłyszany zalew pornografii i niezdrowej sensacji, a w związku z tem zwiększająca się stale ilość występów i zbrodni oraz przepelnienie więzień zwróciła władzom państwowym uwagę na konieczność przeciwdziałania szerczącemu się złu. Jak wiadomo, władze francuskie a ostatnio i niemieckie wydały odpowiednie w tym kierunku zarządzenia.

W Polsce oprócz przepisów kodeksu karnego istnieje okólnik ministra Józefskiego, nakazujący podległym władzom kiciganiem wydawnictw pornograficznych oraz przeciwdziałanie wystawianiu sztuk scenicznych, obrażających moralność publiczną. Okólnik ten jednak w praktyce mało jest wykonywany.

Obecnie istnieje tendencja wydania dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej, któryby miał na celu nie tylko zwalczanie pornografii, ale również i niezdrowej sensacji, pobudzającej w wielu wypadkach do czynów występnych.

— Ulgi kolejowe dla członków towarzystw turystycznych. Wobec nadchodzącego sezonu turystycznego Polski Związek Twarzystw Turystycznych przypomina, że członkowie tych towarzystw (Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, Polski Touring Klub itd.) korzystają przy przejazdach do miejscowości o charakterze turystycznym z 25 proc. indywidualnej zniżki na polskich kolejkach państwowych, za okazaniem legitymacji ustalonego typu, którą otrzymać można w zarządzie jednego z towarzystw. Wykaz stacyj wyjazdowych, przy wyjeździe z których przysługują te zniżki, obejmuje 27 miast, wykaz zaś miejscowości turystycznych przeszło 80.

Stanowiska woźnych do objęcia.

Cieszyn. W sądzie grodzkim w Cieszynie, a prawdopodobnie także w sądzie grodzkim w Bielsku obsadzone zostanie w czasie najbliższym stanowisko woźnego kontraktowego. Ubiegający się o jedno ze stanowisk powyższych winni wnieść w terminie do 15 maja br. na ręce prezesa sądu okręgowego w Cieszynie napisane i podpisane własnoręcznie, skierowane do prezesa sądu apelacyjnego w Katowicach podania, do których należy dołączyć dokładny życiorys, metrykę urodzenia, świadectwo szkolne z ukończonej przynajmniej 4 klasy szkoły powszechnej, świadectwo obywatelstwa polskiego i przynależności i świadectwo moralności, ewent. także świadectwa dotychczasowych pracodawców, a wkońcu wykazać się ze stosunku swego do służby wojskowej.

Esperanto.

Cieszyn. W Cieszynie organizuje się kurs dyskusyjny w języku esperankim. Uprasza się przeto wszystkich obywateli, którzy interesują się językiem międzynarodowym, wchodzącym obecnie w całym świecie w użycie, aby bezwarunkowo przybyli na zebranie organizacyjne we czwartek, dnia 12 kwietnia 1932 r. o godz. 7 wieczorem, gdyż od ilości zainteresowanych zależy założenie organizacji. Każdy obywatel i obywatelka bez względu na stan i wiek mile widziani. Zebranie odbędzie się w lokalu hotelu „Pod brunatnym Jeleniem“, II piętro 27.

Pożar zniszczył stodołę.

Cieszyn. Dnia 2 bm. wybuch. pożar w stodole Górniakowej Anny w Dolnych Kozakowicach i zniszczył ją doszczętnie wraz z narzędziami rolniczymi. Szkoda wynosi około 1200 zł. Przyczyny pożaru nie ustalone. (p)

Zwalczanie wściekizny.

Istebna. Na podstawie art. I. rozporządzenia wojewody śląskiego z dnia 25. 8. 1928 r. L. Ad. I. 566/11 dotyczącego zwalczania wściekizny w powiatach graniczących z Czechosłowacją zarządziło starostwo w Cieszynie ze względu na stwierdzenie wściekizny w gminie Jaworzynce okręg zapowietrzony obejmujący gminy Jaworzynka, Ko-

niaków, Istebna i Wiśla. W okręgu zapowietrzonym muszą być wszystkie psy związane mocno na łańcuchach lub zamknięte w miejscach bezpiecznych i niedostępnych dla obcych psów. Dopuszczalne jest prowadzenie psów na smyczy jednak tylko o ile zaopatrzone są w bezpieczne kagańce. Psy owczarskie (pasterskie) wolne są od tych przepisów tylko podczas strzeżenia stad — zaś psy myśliwskie tylko w czasie polowania. Bez pozwolenia władzy powiatowej administracji ogólnej, bez uprzedniego badania psa przez pow. lekarza weterynaryjnego psy nie mogą być wyprowadzone w czasie trwania kontumacji psów z okręgu zapowietrzonego. Przypomina się również postanowienie art. V powyżej wspomnianego rozporządzenia według którego psy w całym powiecie cieszyńskim jako pogranicznym z Czechosłowacją muszą być zaopatrzone w znaki ewidencyjne. Przekroczenia tych zarządzeń będą karane.

Uroczystość Konstytucji 3 Maja.

Wiśla. Z okazji obchodu wiekopomnej Konstytucji 3-go Maja odbyło się uroczyste nabożeństwo w kościele katolickim, przepełnionym przez członków stowarzyszeń miejscowych i innych wiernych, odprawione przez ks. prof. Nohela. — Po nabożeństwie w kościele ewangelickim odbył się poranek dla działwy szkół powszechnych, wieczorem zaś przedstawienie amatorskie.

Zakończenie kursu przeciwigazowego.

Bielsko. W ub. tygodniu odbyło się tu uroczyste zakończenie kursu przeciwigazowego urzędzowanego staraniem naczelników powiatowego komitetu L. O. P. P. dla urzędów, lekarzy i dyrektorów szkół. Po wygłoszeniu okolicznościowych przemówień przez naczelnika Wydziału Województwa Śląskiego dra Robla i dowódcę dywizji gen. Przeździeckiego, nastąpiło rozdanie świadectw. (t)

Samobójstwo stróża nocnego.

Olszówka Dolna w Bielskiem. Dnia 2 bm. pozbawił się życia przez powieszenie stróż nocny, Andrzej Dzida. Powodem targnięcia się na własne życie był rozstrój nerwowy. (p)

— Rozporządzenie o kompletowaniu personelu poczt i telegrafów. W ministerstwie poczt i telegrafów przygotowany został projekt rozporządzenia o kompletowaniu personelu teletechnicznego przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“. Projekt rozporządzenia uwzględnia szczegółowo zasady organizacji pracy personelu teletechniczn. poczt, telegrafów i telefonów, w poszczególnych działach, dotyczących robotników, monterów, mechaników, techników i inżynierów. (w)

Województwo śląskie.

* Zatarg w kopalniach niezrzeszonych trwa. W dniu 6 maja odbyła się w inspektoracie pracy konferencja między właścicielami małych kopalń niezrzeszonych w radzie zjazdu przemysłowców i górnikami, w sprawie zawarcia nowej umowy zbiorowej.

Jak wiadomo, poprzednia konferencja w tej sprawie nie dała rezultatu z powodu nieustępliwości obu stron. Właściciele małych kopalń żądają 8 proc. obniżki płac, jak to miało miejsce w kopalniach zrzeszonych. Przemysłowcy żądanie to motywowali tem, że muszą płacić po 80 gr. od tony węgla na utworzenie funduszu wyrównawczego, tak samo jak i kopalnie zrzeszone.

W ub. tygodniu bawiła w ministerstwie przemysłu i handlu w Warszawie delegacja górników i intewenjowała w sprawie zniesienia opodatkowania kopalń niezrzeszonych aby w ten sposób uniknąć 8 proc. redukcji płac. Interwencja tą nie odniosła widocznie żadnego

skutku, gdyż dziś na konferencji przemysłowcy obstawali w dalszym ciągu przy obniżce.

Przedstawiciele robotników oświadczyli, że nie są kompetentni do wyrażenia zgody na takie warunki i wobec tego muszą się przedtem maradzić ze swymi mocodawcami. Po tem orzeczeniu konferencję odroczone. (w)

* Sytuacja hutnictwa żelaznego w oświetleniu Syndykatu polskich hut żelaznych. Poprawa sytuacji hutnictwa żelaznego w lutym i marcu rb. — pomimo zbliżającego się okresu wiosennego — nie nastąpiła.

Aczkolwiek wytwórczość w marcu wzrosła nieco — w porównaniu z katastrofalnie niskim poziomem ubiegłych miesięcy — to jednak napływ utrzymał się w lutym i marcu na bardzo niskim poziomie, a wywóz ogólny wyrobów walcownianych zagranicą wzrósł zaledwie o 370 ton.

Zapasy wyrobów żelaznych we wszystkich działach przekroczyły miesięczną wytwórczość, natomiast w działle wielkich pieców są one czterokrotnie większe, a w walcowniach przeszło dwukrotnie większe od wytwórczości miesięcznej.

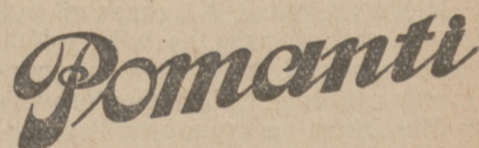
Bezrobocie wzrosło o przeszło 2 000 robotn., zredukowanych w lutym i o bli-

* Trudności w tworzeniu unii ciężkiego przemysłu. Przed tygodniem donosiłmy o powstaniu t. zw. „Unii Polskiego przemysłu górnico-hutniczego“ z siedzibą w Katowicach. Jak się dowiadujemy sprawa unifikacji tego przemysłu nie jest jeszcze faktycznie dokonana, albowiem dotąd do unii nie przystąpiły następujące przedsiębiorstwa Zagłębia Krakowskiego: Siersza, Jaworzno, Libiąż, Bory, Brzeszcze oraz szereg przedsiębiorstw górnośląskich, jak Spółka Giesche, Śląskie kopalnie i cynkownie, hr. Henckel Donnersmarck, Tarnowskie Góry oraz wszystkie huty górnośląskie. Natomiast akces swój bez zastrzeżeń zgłosiły: Gwarectwo węglowe Ruda Śl. Ska Hohenlohe, Ligoza i Skarboferm, zaś warunkowy akces do unii zgłosiły przedsiębiorstwa: Książę Henckel Donnersmarck Godula, Huta Królewska i Laura, Katowicka Ska Akc. i Wirek. Obecnie toczą się rokowania, by do unii przystąpiły wszystkie wymienione przedsiębiorstwa. (w)

Z Katowickiego

Wzrost wkładów oszczędnościowych w Miejsk. Komun. Kasie Oszczędności.

Katowice. Stan wkładów oszczędnościowych od 1 marca do 30 kwietnia rb. wzrósł o 561 050,18 zł. Ogólny stan wkładów na dzień 30 kwietnia rb. wynosił 26 044 308.— zł. Stan książeczek oszczędnościowych wzrósł do 32 000 sztuk. (w)

pierwszorzędny, orzeźwiający napój jabłczany!

Pojawienie się fałszywych 20 złotych.

Katowice. Kasjer banku cukrowniczego (ul. Młyńska 33) przytrzymał fałszywy banknot 20 zł. wpłacony do tegoż banku przez inkasenta fabryki czekolady „Hanka“. — Tego samego dnia urząd pocztowy w Dębie przytrzymał również fałszyfikat 20 zł. niejakię Annie Kimkowej z Dębu.

Dancing towarzyski na cele kolonii letnich.

Katowice. We wtorek 10 maja rb. odbędzie się w „Monopolu“ w Katowicach o godz. 5 po południu dancing towarzyski na cele kolonii letnich, organizowany przez Towarzystwo pomocy dzieciom i młodzieży polskiej. Wstęp od osoby 2 zł. Zaproszenia otrzymać można w biurze Towarzystwa pomocy dzieciom i młodzieży polskiej w Katowicach, ul. Poczтовая 16, II ptr. w godzinach pomiędzy 9 a 15. Ze względu na przeznaczenie czystego zysku na tak potrzebne dla dzieci kolonie letnie, mamy nadzieję, że zainteresowani jak najliczniej na dancing przybędą. (k)

Kradzież mieszkaniowa.

Katowice w Katowickiem. Nieznani sprawcy weszli do mieszkania restauratora Wincentego Żymły (plac Kościelny Nr. 4) i skradli 3 ubrania męskie i dwa łańcuszki wartości 600 zł.

Okradli go w sklepie.

Katowice. W składzie delikatesów (ul. Poprzeczna), skradziono Arturowi Sznajdrowi z Katowic książeczkę oszczędnościową na kwotę 1500 zł. oraz 400 zł. gotówki.

Z Król. Huty

Wydalenie 500 robotników.

Król. Huta. W poniedziałek zeszłego tygodnia huta Królewska zwolniła 500 robotników, na co zgodził się w swoim czasie komisarz demobilizacyjny. Dotknięci tym strasznym ciosem robotnicy, uchwalili urządzić składkę na podróż delegacji z pośród ich grona do Warszawy celem podjęcia starań u czynników rządowych o przydział zamówień dla huty, co pozwoliłoby na ponowne przyjęcie do pracy zwolnionych. (k)

Z Świętochłowickiego

Powiesił się na szaliku.

Świętochłowice. W podwórzu domu przy ul. Czarnoleskiej 19, pozbawił się życia przez powieszenie na szaliku zaczepionym na płocie 20-letni Alfred Musioł. Powodem targnięcia się na życie był zawód miłośny. (p)

Uroczystość 3-go Maja.

Brzozowice w Świętochłowickim. Uroczystość narodowa jak zwykle wypadła imponująco. Pochód był liczniejszy niż inne lata. W pochodzie szły dziesiątki szkolna oraz organizacje miejscowe do kościoła parafialnego. Kazanie okolicznościowe wygłosił ks. proboszcz Kuczka. Mszę św. odprawił wikary ks. Moll. Po nabożeństwie udano się na boisko, gdzie przemówienie okolicznościowe wygłosił nauczyciel Franielczyk, poczem pochód rozwiązano. O godz. 2 odbyły się zawody przyjacielskie w piłkę nożną pomiędzy klubem sportowym „Fortuna” drużyną starszych panów a tow. gimn. „Sokół”. Wynik meczu 2:0 na korzyść tow. gimn. „Sokół”. Wieczorem o godz. 6 odbyła się akademja uroczysta. Akademję zajął tow. śpiewu „Polonia” odśpiewaniem „Gaude Mater” oraz innych pieśni narodowych pod kierownictwem p. Janusa. Przemówienie okolicznościowe wygłosił p. Piotr Liwowski. Działka szkolna odegrała jednoaktówkę p. t. „Trzeci Maj”. Przedstawienie wypadło bardzo udanie. Tow. gimn. „Sokół” wystąpiło z pięknymi pokazami ćwiczeń druchów i druchów. Podczas przerw przygrywała orkiestra towarzystwa gimn. „Sokół”. Sala była szalenie wypełniona. Na akademji byli obecni ks. prob. Kuczka, ks. wikary Moll, naczelnik gminy Liwowski, radni gminni, grono nauczycielskie z p. kierownikiem Mendesem na czele oraz liczne obywatelstwo. Odśpiewaniem hymnu narodowego zakończono uroczystość. Poczem odbyła się zabawa z ramienia towarzystwa „Sokół”.

Poranili go nożem.

Wielkie Hajduki w Świętochłowickim. Na ul. Szopena zaczepiony został przez dwu nieznanych osobników robotnik Jan Szwadźba z Nowych Hajduk, który został pchnięty nożem w głowę, rękę i w prawą nogę. Po dokonanych czynnie sprawcy zbiegli.

Znalezienie zwłok.

Brzeziny w Świętochłowickim. Na hałdzie przy kop. „Andaluzja” znaleziono zwłoki 18-letniego Stanisława Opery pochodzącego z Bobrownik pow. Będzin. Ustalono, iż wym. przybył na hałde celem zbierania węgla, a nie znalazłszy nic, położył się spać. W czasie snu zaczął się wydobywającymi się gazami. (p)

Z Pszczyńskiego

Groźny pożar.

Jamnica w Pszczyńskim. Na strychu domu mieszkalnego Stolarczykowej Zofji wybuchł ogień, który zniszczył wiazanie dachu. Pożar przeniósł się na strych przyległego chlewa, który spłonął doszczętnie. Szkada wynosi około 8000 zł. Pożar powstał wskutek wadliwej budowy komina. (p)

Ogień w stodole.

Gołapiec w Pszczyńskim. Spaliła się stodoła Pawła Chrostka wraz z większą ilością słomy i siewkarnią. (p)

Z Rybnickiego

Obchód 3 Maja w Rybniku.

Rybnik. Obchód 3-go maja w Rybniku rozpoczął się już w dniu 2 maja nabożeństwem majowym w kościele św. Antoniego, skąd organizacje udały się w pochodzie na cmentarz, gdzie ks. dziekan Reginek odprawił nad mogiłami poległych powstańców modły i wygłosił okolicznościowe przemówienie — podnosząc konieczność zjednoczenia wszystkich sił narodu. Następnie w pochodzie capstrzykowym przemaszerowano przez ulice miasta.

Dzień 3-ci maja rozpoczął się pobudką. Po godzinie 8-mej rano poczęły się na rynku zbierać organizacje, które po

Uroczystość święta 3 Maja w Chorzowie.

Chorzów w Katowickim. Do czego doprowadza partyjność, o tem najlepiej świadczy przebieg uroczystości święta narodowego 3 Maja w Chorzowie. Utworzono komitet honorowy do uroczystości 3 Maja z naczelnikiem gminy p. Siwym na czele, który jednocześnie piastuje urząd prezesa Tow. Czytelni Ludowych. Na posiedzenie wspomnianego komitetu nie zaproszono miejscowych towarzystw prorządowych, zaś towarzystwa opozycyjne oświadczyły przez swych przedstawicieli że dla nich niema święta Konstytucji 3-go Maja. To też każda strona obchodziła święto 3-Maja odrębnie. Miejscowa grupa Powstańców Śląskich udała się o godz. 6 na zakupione nabożeństwo za poległych. Komitet uroczystościowy (opozycyjny) urządził o godz. 8.30 zbiórki na placu św. Jana, skąd chciano się udać na nabożeństwo o godzinie 9-tej. Komitet atoli nie zakupił tego nabożeństwa, lecz zakupił go rózę Jana Wrzeźnioka, Konrada Wąsika i Jana Molika. Lecz nie było pochodu zbiorowego, gdyż do kościoła przychodziły pojedyncze oddziały i tak: o godz. 8.45 działka szkolna z nauczycielstwem, o godz. 8.50 Towarzystwo „Sokół” a wreszcie o godzinie 9.05 (już po odczytaniu Ewangelji św.) reszta towarzystw z naczelnikiem gminy p. Siwym. Dowodzi to, że brak

było organizacji. Po nabożeństwie była zbiórka wszystkich towarzystw przy pomniku, gdzie miano złożyć również wieniec. Niestety wieńca nie złożono, ponieważ nie znalazł się nikt, by taki wieniec kupił a gmina śmiać także nie widziała potrzeby kupować wieńca. Przy pomniku nie było przemówienia, jedynie p. naczelnik gminy zapraszał na akademję, urządzoną przez nauczycielstwo miejscowe oraz wznosił trzykrotny okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. W przyszłości będzie wskazanem, by urządzaniem uroczystości narodowych zajął się Zespół Towarzystw a nie p. naczelnik gminy, który nie posiada zaufania całego obywatelstwa z powodu zbyt angażowania się partyjnego. Pan Siwy chyba wie dobrze, że jako naczelnik gminy, urzędnik opłacany z grosza publicznego, wszystkim musi zadowolić a przede wszystkim musi służyć gminie i państwu. Tem samem miał obowiązek zając się gorliwiej uroczystością narodową, zamówić nabożeństwo, złożyć wieniec pod pomnikiem poległych itd. Jeżeli tego nie zrobił lub też zrobić nie chciał, to sprawami temi obciążmy Zespół Towarzystw, po którym spodziewamy się bezpartyjnego przygotowania obchodu świąt narodowych.

Obserwator.

przełądzie odmaszerowały do nowego kościoła na nabożeństwo. Odprawiono dwie Msze św.: wewnątrz i zewnątrz kościoła. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Piława.

Po nabożeństwie rozwinął się pochód, który przeszedł ulicami, a przed Bankiem Polskim na specjalnie zbudowanej estradzie p. starosta i komendant garnizonu odbierali defiladę. Po defiladzie odbyła się na rynku akademja. Przemówienie wygłosił p. dyr. Gawlikowski.

Po południu odbyły się na błoniach koło Rudy imprezy sportowe, jak pięciobój, bieg kolarski, ćwiczenia na przyrządach, koszykówka i inne. Zwycięsko z zawodów tych wyszli Sokół, którzy przewyższyli wszystkich innych zawodników we wszystkich bojach, uzyskując 26.220 punktów i pozostawiając następną zespół o przeszło 7000 punktów w tyle. (w)

Rakiem rozpruli kasę.

Rybnik. Nieznani sprawcy włamali się do biura f-y „Rolnik”, gdzie rakiem rozcięli kasę ogniotrwałą, zabierając z niej 500 zł. Ponadto sprawcy włamali szuflady w biurkach i stolach, a nie znalazłszy żadnych pieniędzy zbiegli w niewiadomym kierunku. (p)

Wypadek samochodowy.

Paruszowice pod Rybnikiem. Na skrzyżowaniu szosy Kamień — Przełęcza — Paruszowice wywrócił się samochód ciężarowy naładowany skórą, w którym, prócz szofera znajdowały się jeszcze dwie osoby. Jedna osoba została lekko okaleczona. Wypadek spowodował pewien rowerzysta, który mimo sygnałów ostrzegawczych wyjechał na jezdnię i w ostatniej chwili usiłował tuż przed samochodem przejechać na drugą stronę szosy. Szofer chcąc uniknąć zderzenia skrzyknął samochód nagle w lewą stronę, co spowodowało poślizgnięcie się kół i wywrócenie samochodu.

Co będzie na kopalni „Blücher”?

Boguszowice w Rybnickim. W związku z zatargiem zarobkowym na tutejszej kopalni „Blücher” — jak wiadomo — cała załoga przystąpiła do strejku protestacyjnego. Zatarg doszedł do komisarza demobilizacyjnego, który zarządził specjalną konferencję z przedstawicielami rady załogowej i zarządu kopalni. Zawarto umowę, mocą której zarząd kopalni zobowiązał się do płacenia zarobków robotniczych w dotych-

czasowej wysokości jeszcze do 10 bm. Jak słyhać, zarząd kopalni w dniu tym wypowie ponownie całej załodze prace na dzień 24 bm. celem przeprowadzenia zamiaru przeszerogowania robotników. W razie przeszerogowania robotników, zarobki zostałyby ogółem obniżone o około 30 procent. (k)

Z Tarnogórskiego

Uroczystość 3-go Maja.

Tarn. Góry. Uroczystość 3-go Maja obchodzono w naszym mieście nader uroczysto. Już dnia 2 maja o godz. 20 odbył się capstrzyk orkiestr 11 p. p. i 3 p. ulanów po ulicach miasta oraz krótki koncert na rynku i ognisko harcerzy. Dnia 3 maja o godz. 6 rano pobudka orkiestr wojskowych ulicami miasta, zaś o godz. 10 odbyło się na rynku uroczyste nabożeństwo polowe z kazaniem okolicznościowym przy udziale przedstawicieli wojskowości i władz. Podczas nabożeństwa występował chór kościelny pod batutą p. Masarczyka, który wykonał kilka utworów z towarzyszeniem orkiestry 11 p. p. Następnie odbyła się defilada. O godz. 15 orkiestra kolejowa wykonała koncert w parku Strzeleckim, tamże odbyły się zabawy działwy szkolnej oraz rozgrywki sportowe młodzieży szkół średnich i powszechnych. Wieczorem o godz. 19.30 odbyła się uroczysta akademja w Domu Ludowym, na którą złożyło się: przemówienie, występy orkiestry 11 p. p. oraz tow. śpiewu „Mickiewicz”, deklamacja oraz fragment z posiedzenia Sejmu Wielkiego, wykonany przez uczennice i uczniów państwowego gimnazjum. (a. k.)

Wypadek motocyklisty.

Tarn. Góry. Pomiędzy Suchą Górą a Biachówką motocyklista Jerzy Swoboda, obyw. niem zam. w Rokitnicy, pow. Bytom, wskutek szybkiej jazdy wjechał do przydrożnego rowu i doznał poważnego okaleczenia głowy, twarzy i rąk. Po udzieleniu mu pierwszej pomocy lekarskiej odwieziono go do Tarn. Gór.

„Powitanie wiosny”.

Tarn. Góry. Związek Tow. Mandolinowych okręg Tarnowski Góry pod protektoratem p. starosty Korola urządził w czwartek, dnia 5 maja rb., w sali Domu Ludowego w Tarn. Górach uroczyste powitanie wiosny połączone z popisami orkiestr mandolinowych okręgu tarnogórskiego. O godz. 14 zebrały się wszystkie towarzystwa mandolinowe w sali hotelu „Pod Lipami”, poczem o godz. 15.25 wyruszyły na dworzec kolejowy, gdzie nastąpiło powitanie pre-

zesa związku p. prof. Sachsego. O godz. 16.15 urządziły krótki koncert na rynku i wymaszerowały do parku miejskiego. Zaś wieczorem o godz. 7.30 w Domu Ludowym odbyły się popisy poszczególnych towarzystw o mistrzostwo okręgu, oraz koncert wszystkich towarzystw razem i różne niespodzianki. Czysty zysk z tych popisów przeznaczono na cel kulturalno - oświatowy towarzystw mandolinowych tut. okręgu.

Przytrzymanie przemytników.

Tarn. Góry. Dnia 2 bm. o godz. 4 rano patrol policyjny z Tarn. Gór przytrzymał dwóch przemytników z Suchy Góry, z większą ilością pomarańczy, które przemycili z Niemiec do Polski nielegalną drogą. Towar skonfiskowano zaś na obu przemytników po sporządzeniu odpowiedniego protokołu, skierowano doniesienie karne do prokuraturji. (ak)

Koniec seminarjum.

Tarn. Góry. Obiegające tu pogłoski, jakoby dyrekcja państwowego seminarjum nauczycielskiego w naszym mieście, miała już nie przyjmować nowych kandydatów na kurs I. na rok szkolny 1932-33 stały się faktem. Wobec tego egzaminów wstępnych nie będzie. (a. k.)

Prymicje.

Boruszowice w Tarnogórskim. W czwartek, dnia 5 maja rb. w święto Wniebowstąpienia Pańskiego otrzymał ks. dziekan Fr. Paweł Hubert Kurek święcenia kapłańskie. Pierwszą Mszę św. odprawił prymicjant w niedzielę, dnia 8 maja o godz. 10 w miejscowej kaplicy. (a. k.)

Nabój karabinowy w rękę dziecka.

Bobrowniki w Tarnogórskim. 11 letni Grojec Józef znalazł na strzelnicy nabój karabinowy, którym bawiąc się, uderzył o kamień tak, że go zraniły poważnie na całym ciele. Po wypadku odstawiono go do szpitala miejskiego w Tarn. Górach. (p)

Z Lublinieckiego

Napad rabunkowy.

Kośmidry w Lublinieckim. Na drodze leśnej do Kośmidrów napadnięty został przez 4 osobników — robotnik rolny Franciszek Milczarek. Jeden z osobników zagadnął Milczarka słowami: „oddaj forszę”, a gdy ten wzbramał się dobrowolnie oddać pieniądze rozerwał mu marynarkę. W międzyczasie pozostali sprawcy przyskoczyli do Milczarka uchwycili go za ręce i grozili zabiciem, jeśli dobrowolnie pieniędzy nie wyda. Z obawy utraty życia Milczarek wyjął z kieszeni portmonetkę zawierającą 12 zł gotówki, którą sprawcy wyrwali mu z rąk i zbiegli przez las w kierunku Lublińca. Natychmiast zarządzony pościg przez funkcj. polic. z Lublińca i okolicznych posterunków przyczynił się do przytrzymania sprawców a to: Bernarda Eljasza bez stałego miejsca zamieszkania, Jerzego Hajduka, Stanisława Snelę z Świętochłowic i Bolesława Franciszczaka z Kalisza. Przytrzymaanych odstawiono do dyspozycji władz sądowych w Lublińcu. (p)

Požar lasu.

Koszęcin w Lublinieckim. Dnia 2 bm. w południe od iskieł wypadających z komina przejeżdżającego parowozu powstał pożar w lesie ks. Hohenlohego w Koszęcinie i zniszczył 20—30 letni las na przestrzeni 10 ha. Szkada wynosi około 15 000 zł. Ogień ugasiły okoliczne straża pożarne, przy pomocy mieszkańców i robotników leśnych. (p)

Z Śląska Opolskiego.

Z Strzeleckiego.

Gwardjan klasztoru na Górze św. Anny o. Feliks obchodził 25-letni jubileusz zakonny.

Z Opolskiego.

Pewien młody mężczyzna z Czarnowasów został w Luboszczach prześciany przez pędzący motocykl i doznał ciężkich okaleczeń na głowie i na całym ciele. W stanie nieprzytomnym odwieziono go do szpitala w Opolu.

Przegląd religijny.

O losy kościoła wykupionego z rąk żydowskich.

W związku z akcją odnowienia wykupionego z rąk żydowskich kościoła św. Agnieszki w Krakowie odbyło się dnia 18 b. m. poważne zebranie obywatelskie, na którym postanowiono założyć „Towarzystwo przyjaciół kościoła św. Agnieszki” i wyloniono komitet organizacyjny Towarzystwa. Do komitetu weszli przez aklamację: ks. dziekan W. P. dr. Zapała, prezes syndykatu dziennikarzy krakowskich dr. Flach, pułk. Bogusz, sędzia S. A. Kolbuszowski, p. prof. Grodzicka. Społeczeństwo poprze niewątpliwie nowe Towarzystwo, by podołało swemu zadaniu w trudnych warunkach obecnych.

Encyklika o małżeństwie dla nowożeńców.

Z polecenia J. Em. Ks. Kardynała Prymasa Hlonda Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej wydał Encyklikę o małżeństwie chrześcijańskim „Casti connubii”. Na mocy rozporządzenia Jego Eminencji księży proboszczowie powinni z okazji ślubów wręczać nowożeńcom wspomnianą Encyklikę, aby mieli w niej kodeks swego pojęcia małżeńskiego. Zarządzenie powyższe ma i tę dobrą stronę, że otwiera oczy społeczeństwa na niebezpieczeństwo zamachu na małżeństwo i rodzinę, grożące ze strony projektu komisji kodyfikacyjnej i akcji różnych grup wolnościeliści.

Wielkanoc w Bolszewii.

Ponieważ Wielkanoc prawosławna przypada w roku bieżącym w dniu 1 maja, który jednocześnie jest dniem święta rewolucji, bezbożnicy rosyjscy rozwinięli wielką kampanię za jak największe uświetnienie święta rewolucyjnego i jednocześnie ograniczeniu uroczystości religijnych. Wydana została odezwa do wszystkich bezbożników sowieckich, aby czynnie zadokumentowali różnicę pomiędzy obu świętami i mianowicie tak, żeby odczuto wyraźnie „dobroczynne” wpływy rewolucji. Z Moskwy od władz centralnych rozsyłane są okólniki zawierające instrukcje dla władz lokalnych, jak mają się zachowywać w tym dniu i jak ludność ma reagować na rozkazy rządu. „Dobroczynna” rewolucja po swemu karać będzie opornych i tych wszystkich, co nie będą chcieli dość wyraźnie manifestować swojej „żywiłkowej” radości.

Katolicyzm w Afryce Południowej.

Podług danych ostatniego spisu ludności Unii Południowo-Afrykańskiej, kraje należące do Unii posiadają 83 tys. białych i 100 tys. czarnych obywateli wyznania katolickiego. Większość czarnych należy do Apostolskiego Wikariatu w Marian Hill. Ponadto poza granicami Unii, głównie w Rodezji i ziemiach Basutów i plemienia Swazi, przebywa jeszcze kilkadziesiąt tysięcy katolików murzynów.

W Kapstadzie niedawno odbyła się uroczysta publiczna procesja Najświętszego Sakramentu, który niósł kapłan-krajozwieć Mgr. O'Riley. W procesji tej wzięło udział zgórą 3 tys. wiernych. W dniu święta Chrystusa-Króla w tym samym Kapstadzie odbyła się powszechna Komunia św. dla ublagania łask dla ucieleżonych w Hiszpanii katolików.

Legat Papieski na Kongres Eucharystyczny w Dublinie.

Legatem papieskim na Kongres Eucharystyczny w Dublinie mianowany został kardynał Lorenzi Lauri, penitencjarz wielki, były nuncjusz apostolski w Polsce. Legatowi papieskiemu towarzyszyć będą księży pralaci: Tardini, podsekretarz św. Kongregacji dla spraw nadzwyczajnych, Spuelman z sekretariatu stanu, Calderari, Pericoli, prezes trybunału Miasta Watykańskiego i Vignoli, prezes Akcji Katolickiej w Rzymie.

**Popieraj przemysł rodzimy
a dasz pracę bezrobotnym.**

Stare wagony kolejowe na mieszkania dla bezdomnych.

Największymi przeszkodami w usuwaniu katastrofalnego braku mieszkań jest z jednej strony nierentowność budownictwa dla kapitału prywatnego, z drugiej strony brak funduszy publicznych, któreby umożliwiły zrealizowanie na szeroką skalę zakrojonej akcji budowlanej dla ludności niezamożnej. Tymczasem życie idzie niepohamowanie naprzód, ostatni spis wykazał przrost ludności o 5 milj. osób. W związku z tem należałoby rozpatrzyć możliwość wyzyskania starych wagonów jako prowizorycznych mieszkań dla bezdomnych.

Zagranicą spotykamy na peryferiach wielkich miast wagony osobowe, przekształcone na mieszkania, a otoczone ogródkiem. Czy u nas już zbadano kwestię przeznaczenia starych wagonów na cele mieszkaniowe lub gospodarcze? Można podnieść zarzut, że osiedle z wagonów nie odpowiada wymogom urbanistycznym, lecz czy peryferie naszych miast i miasteczek mogły kiedyś co do wyglądu konkurować ze śródmieściem? Spotykamy tam często drewniaki dzurawe gorsze 10-cio krotnie od wagonów kolejowych. W czasie obecnej nędzy należy pozostawić tę sprawę jako drugorzędną na uboczu. Główną rzeczą jest dostarczyć możliwie dużej

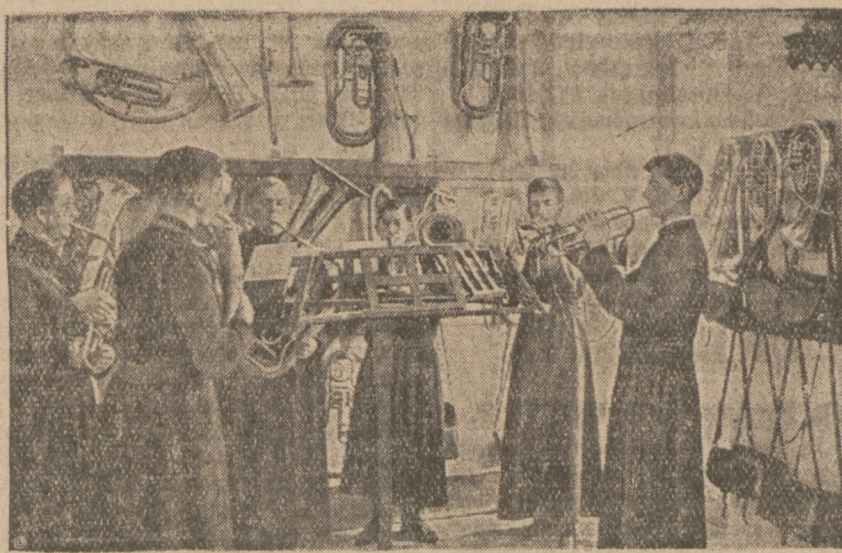
ilości bezdomnych tanim kosztem jakiegokolwiek pomieszczenia, które chroni dostatecznie od wilgoci i zimna.

Zadanie to może, jak widzimy z przykładów zagranicą, spełnić wybrakowany wagon kolejowy, umieszczony dla ochrony od wilgoci na podkładach lub podmurowaniu, które może służyć za małą piwniczkę.

Jak się dowiadujemy, ministerstwo komunikacji posiada około 12000 zniszczonych wagonów, z tego dużą część krytych. Oddając pudła wagonowe za niską zapłatą bezdomnym na mieszkania, miałyby ministerstwo możność częściowego dalszego zmodernizowania przejętego od państw zaborczych przestarzałego taboru wagonowego przez uzyskanie dochodów ze sprzedaży podwozi wagonów na szmelc, co dałoby od wagonu po 4 t. złomu.

Abstrahując od znaczenia, jakie miałby dla bilansu handlowego zmniejszony przywóz złomu, należy podkreślić, że zrealizowanie tego projektu przyczyniłoby się z jednej strony do łagodzenia skrajnej nędzy mieszkaniowej, z drugiej strony do częściowego chociażby zatrudnienia w przemyśle wagonowym wielkiej liczby bezrobotnych.

Klasztorna orkiestra.

W klasztorze benedyktyńskim w Einsiedel w Szwajcarii młodzi adepti zakonu oprócz religijnych praktyk i nauki, pobierają również ćwiczenia w muzyce, jak to widzimy na naszym obrazku.

Irlandia — kraj wyznawców i męczenników za Wiarę św.

W związku z Kongresem Eucharystycznym w Dublinie na czasie są żywo przypominające nam Polakom walkę o Wiarę i Niepodległość.

Naród irlandzki w dziejach swoich przechodził ciężkie doświadczenia wierności dla Kościoła i Wiary św. Wierność ta została wystawiona na próbę przede wszystkim w okresie t. zw. reformacji w XVI w. Nowinki religijne, które przenikały do Irlandji z ładu europejskiego, nie znalazły żadnego powodzenia w narodzie tak przywiązanym do wiary Ojców, jakim był i jest naród irlandzki. Większe niebezpieczeństwo zjawilo się wtedy, gdy na wyspę „świętych” wtargnęli Anglicy. Irlandja nie chciała uznać i przyjąć nowej angielskiej religji, powstałej na skutek osobistych dążeń Henryka VIII, który nie mogąc uzyskać zgody Rzymu na rozwód ze swą prawowitą żoną, dla własnych potrzeb stworzył i zaprowadził w Anglii niekrepujący go anglikanizm.

Odrzucając anglikanizm Irlandja oparła się równocześnie zakusom wynarodowienia. Szlachetny ten upór stał się przyczyną przesładowania ze strony Anglii narodu irlandzkiego. W orężnej walce Irlandja musiała ulec potężnej Anglii. Na zwyciężoną w kilku bitwach posyłały się karv: konfiskaty majątków, pozbawianie praw obywatelskich i t. p. W warunkach życiowych, nieznanych w historii innych narodów, w męczeństwie ducha i ciała, trwał lud irlandzki, nie myśląc o odstepstwie. Nędza i cięsza cmentarna zaległa Irlandję. Przed widmem śmierci głodowej zaczęli Irlandczycy opuszczać swą ojczyznę emigrując we wszystkich kierunkach świata, zwłaszcza do Ameryki północnej. Ale na wszystkich krańcach świata, gdzie los ich zapędził, wszędzie wśród

nich żywym tętnem biło życie religijne. Dziś na emigracji żyje ok. 8 milionów Irlandczyków, t. j. dwa razy więcej, niż ich pozostało we własnej ojczyźnie.

Ten stan udręki narodu irlandzkiego trwał aż do wojny światowej, kiedy Irlandja z odzyskaniem niepodległości mogła wreszcie odetchnąć swobodniej.

W czerwcu r. b., podczas Kongresu Eucharystycznego, zgromadzą się rozproszeni po świecie Irlandczycy do swej kolebki-Macierzy. Będą tam również obecne i inne narody katolickie, co z tych samych źródeł zaczerpnęli światło nauki Chrystusowej.

„Eucharystyczny Kongres w Dublinie — pisze autor broszury „Ireland and the World” — będzie wobec świata całego wielką manifestacją dziekczynną rozproszonych dzieci zielonego Erynu. Złożą tam swe serca u stóp Chrystusa Eucharystycznego w ofierze, dziękując za łaskę wytrwania przez wieki całe. Dla nich zaś samych Kongres stanie się chwałą i nagrodą za męki zniesione”.

Zwycięzca maratoński.

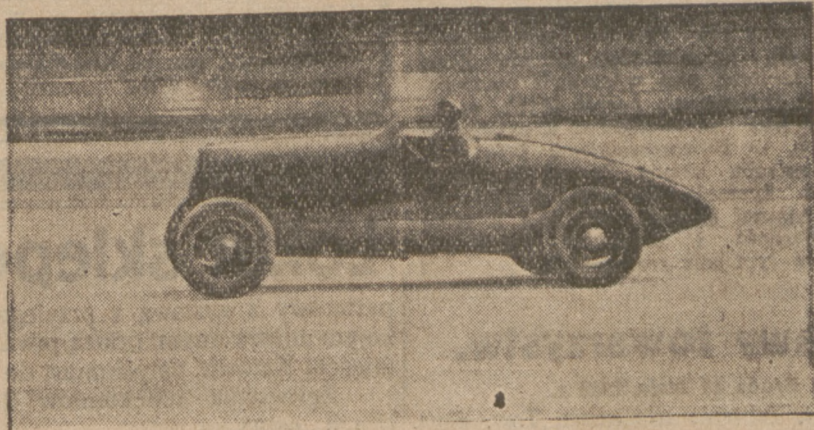
Paweł Bruyn z Bostonu, uchodzący za najlepszego biegacza, upatrzony jest na zawodnika do biegu maratońskiego na Olimpiadzie, gdzie zastępował barwy amerykańskie.

Głos udręczonych z piekła bolszewickiego.

Jeden z księży, odpowiadających nabożeństwa, nadawane przez radiostację wileńską, otrzymał przed kilku dniami list, naturalnie nie drogą pocztową, od nieznanego sobie prawosławnej rosjanki z Sowieców. List ten w tłumaczeniu brzmi jak następuje:

„Drogi Ojciec! Piszę pod świeżym wrażeniem pięknego nabożeństwa, które odpawiłeś przed cudownym obrazem Matki Najświętszej. Oboje z mężem wysłuchaliśmy tego nabożeństwa na kłęczkach przed naszym aparatem radiowym. Serdecznie Bóg zapłać za modły, któreś, Ojciec, zanosił przed tron Przczystej Dziewicy. Wiemy, żeś się modlił i za nas, nieszczęśliwych, uciśnionych, przesładowanych, skazanych na śmierć głodową. Wszyscyśmy tu głodni, zziębli, obdarci i bosi. Zapędzeni w ślepy zaułek bez wyjścia powolną tu śmiercią umieramy. Co się u nas dzieje, tego żadne pióro opisać nie zdoła. Mąż mój i ja jesteśmy młodzi, mamy dwoje dzieci. Chcemy jeszcze żyć, ale żyć inaczej. Oboje przecież widzieliśmy i znaleźliśmy inne życie. Cerkwie u nas wszystkie pozamykane. W domu nie wolno zawiesić obrazów świętych. Żyjemy jak dzikie zwierzęta i musimy milczeć... Żyjemy wszyscy nadzieją na jakiś cud. Wszak jest Bóg w niebie. Wierzę mocno, że On nas wybawi. Ale kiedy? Nie wiem, czy otrzymasz, Ojciec, ten nasz list, ale jeśli otrzymasz, to pomódl się za nas wszystkich, pomódl się o ratunek dla nas. Piszę po rosyjsku, bo nie umiem po polsku, ale może Ojcu ktokolwiek przetłumaczy. Pełne szacunku wasze dzieci duchowne. Nie podpisuję listu tego nazwiskiem, gdyż boję się, że gdyby go przeczytano, rozstrzelanoby mnie i męża. Jedno, na co sobie pozwalamy i na co oddajemy ostatni grosz — to radio, przez które przysłuchujemy się odgłosem innego życia. znajdujemy przynajmniej chwilowe zapomnienie. Was (Polskę) zawsze słuchamy i krzypimy się nadzieją”.

Komentarzy list ten nie potrzebuje. Każdy widzi, skąd czerpią siły do wytrwania ci nieszczęśliwi. Jakżeż mało poparcia znajduje u nas Kościół katolicki, który przez pogłębienie i rozszerzenie Akcji Katolickiej usiłuje zabezpieczyć nasz naród przed piekłem, w którym jeży wielomiljonowy naród rosyjski!

Powyżej przedstawiony samochód przejechał bez przerwy przestrzeń dwukrotnie dłuższą od średnicy kuli ziemskiej. Samochód pochodzi z jednej z irancuskich fabryk automobilowych. Dotychczas zdobył on już 63 rekordy.

